

20-04-10

Χρίστος Παπαδημητρίου (Καθηγητής Θεωρητικής Πληροφορικής / Berkeley University)

«Το Berkeley είναι το άσυλο κάθε μεγάλης ριζοσπαστικής ιδέας»

«**ΜΙΑ ΚΟΥΡΣΑ** αναμονής για το Berkeley» χαρακτηρίζει την προηγούμενη καριέρα του. Στο τέρμα της, η θέση που κατέχει σήμερα και που πάντα ονειρευόταν. Επιστήμονας με ανατρεπτική σκέψη, διανοούμενος, συνυπογράφει με τον Απόστολο Δοξιάδη το διεθνές best seller Logicomix και παίζει ροκίες με το συγκρότημά του, τους Lady X and the Positive Akenvalius, που δημιουργήθηκαν προ τριετίας και απαρτίζονται αποκλειστικά από φοιτητές και καθηγητές του πανεπιστημίου. «Το ρεπερτόριό μας είναι ευρύ, από Rolling Stones μέχρι Nirvana αλλά και δικά μας τραγούδια. Πρόβες κάνουμε στο σπίτι μου και παίζουμε στο πανεπιστήμιο, σε παραρτήματα στο Berkeley και σε συνέδρια!»

Ο Χρίστος Παπαδημητρίου διανύει τον 33ο χρόνο της διακεκριμένης καριέρας του, με σταθμούς της, μετά το ΕΜΠ (1967-1972), το Princeton για διδακτορικό, κατόπιν το Harvard, το MIT, ως βοηθός καθηγητής μέχρι το '83, το Stanford και το Berkeley, όπου «αφήνει την καρδιά του», όπως μου λέει, φορώντας στο κεφάλι ένα στρατιωτικό μαντίλι με στάμπα τον Τσε Γκεβέρα.

Το αντικείμενό του είναι η θεωρητική πληροφορική. «Βασικά σημαίνει ότι αποδεικνύω με μαθηματικά θεωρήματα τι μπορούν και τι δεν μπορούν να κάνουν οι υπολογιστές», εξηγεί. «Τα τελευταία δέκα χρόνια, όμως, το κέντρο του ενδιαφέροντός μου έχει μετακινηθεί, καθώς τόσο εγώ όσο και άλλοι επιστήμονες, όπως ο βραβευμένος μαθητής μου Κώστας Δασκαλάκης, ασχολούμαστε με ένα νέο πεδίο που αναπτύχθηκε, ανάμεσα στην πληροφορική και στα οικονομικά. Το θέμα μας τώρα δεν είναι ο υπολογιστής, αλλά το Διαδίκτυο, το οποίο, σε αντίθεση με τον υπολογιστή, δεν είναι κάτι που το σχεδιάσαμε. Είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο και δημιουργήθηκε από εκατομμύρια διαφορετικούς ανθρώπους. Για να το καταλάβουμε, χρειαζόμαστε μια καινούργια προσέγγιση, αυτή που δημιουργούμε τώρα, στα όρια πληροφορικής και μαθηματικής θεωρίας των παιγνίων».

Γιατί θεωρίας των παιγνίων;

Το Διαδίκτυο είναι σαν μια αγορά, σαν παίγνιο, κάτι το χαώδες. Μέσα σε αυτό οι οικονομικές συναλλαγές γίνονται πλέον σε μια πλατφόρμα καθαρά αλγοριθμική και πληροφορική. Πάνε οι εποχές που η αγορά λειτουργούσε έξω από το Διαδίκτυο. Τώρα, έγινε αντιληπτό ότι και οι οικονομολόγοι πρέπει να καταλάβουν την υπολογιστική θεωρία και τους αλγόριθμους και οι πληροφορικάριοι να φωτιστούμε

από τις αρχές της οικονομικής επιστήμης, για να κατανοήσουμε το Διαδίκτυο.

Ποιες είναι οι διαφορές των πανεπιστημίων Stanford και Berkeley;

Είναι και τα δύο κορυφαία. Το Berkeley χωρίς το Stanford δεν θα ήταν αυτό που είναι κι ένα από τα μεγάλα πλεονεκτήματά του είναι ότι έχει απέναντί του ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο που του παρέχει ανταγωνισμό, υποστήριξη, συνέργεια. Το Stanford είναι από τα κορυφαία ιδιωτικά πανεπιστήμια, το Berkeley είναι, χωρίς αμφιβολία, το κορυφαίο δημόσιο πανεπιστήμιο στον κόσμο.

Ο διάλογος του Stanford με την αγορά;

Το Stanford έχει βρει το δρόμο του προς την αριστεία και μέσα από τη στενή του σχέση με τη βιομηχανία. Ξεκίνησε σαν ένα μικρό πανεπιστήμιο, αλλά μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έγινε αυτό που έγινε, γιατί άνθρωποι με όραμα, όπως ο Packard, δημιούργησαν αυτό το περιβάλλον. Η φιλοσοφία του είναι να βοηθάει όποιον έχει μια καλή ιδέα να τη βγάλει στην αγορά και αυτός να κάνει μια εταιρεία.

Ενώ το Berkeley;

Ήταν το πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια πριν γίνουν τα άλλα. Ένα πολιτειακό δημόσιο πανεπιστήμιο που έγινε αυτό που είναι τη δεκαετία του '60, με το κίνημα για την Ελευθερία του Λόγου. Το Berkeley γεννήθηκε μέσα από τις φλόγες των συγκρούσεων, των διαδηλώσεων και των αγώνων. Απέκτησε το «φωτοστέφανο» του πανεπιστημίου που είναι το άσυλο για κάθε μεγάλη ριζοσπαστική ιδέα! Κάποτε προσπάθησα να πείσω μια πάρα πολύ καλή φοιτήτρια να μπει στο Berkeley, αλλά αντιστεκόταν και κάποια στιγμή ξέσπασε: «Μα δεν καταλαβαίνετε, είμαι συντηρητική καθολική, θα πεθάνω εδώ!». Τελικά, πήγε στο Stanford. Οι δικές μας ιδέες στο Berkeley είναι συνήθως μεγαλύτερες από εκείνες του Stanford, επειδή είναι ιδέες που δεν φτιάχνουν μια νέα εταιρεία, αλλά μια νέα βιομηχανία! Το Berkeley ρίχνει ιδέες που αλλάζουν την πρακτική, γυρίζουν σελίδες στη βιομηχανική πραγματικότητα. Εμείς λέμε πως είμαστε στη βέλτιστη απόσταση από την κοιλάδα του πυριτίου. Δίπλα, αλλά... όχι πάρα πολύ κοντά!

Είναι φανερό πάντως η άμιλλα μεταξύ σας.

Επίσημη, θέλετε να πείτε! Κρατάει από πολύ παλιά και φαίνεται όποτε παίζουν οι δύο ομάδες ποδοσφαίρου. Το 2000, που ήμουν πρόεδρος του τμήματός μου, είχα την ιδέα να κάνουμε κάθε δύο χρόνια μια συνάντηση Berkeley - Stanford: Computer Science Day! Έτσι, κατά κάποιον τρόπο πανηγυρίζουμε τη γειτνίασή μας. Όπως λέμε, αν πάρεις τα δέκα καλύτερα τμήματα πληροφορικής στις ΗΠΑ, η μέση απόσταση μεταξύ τους είναι περίπου 1.000 μίλια. Τα δύο πρώτα, όμως, βρίσκονται μόλις 50 μίλια μακριά!

Και εσείς, οι καθηγητές, διαχειρίζεστε νέους με ιδιαίτερα μυαλά...

Αυτή είναι μια αλήθεια που σου δίνει φτερά. Χωρίς να σε πιέζει και να σ' ελέγχει κανείς, νιώθεις το κίνητρο να κάτσεις έως αργά το βράδυ να δουλέψεις για να καταφέρεις κάτι περισσότερο, επειδή το περιβάλλον ξυπνά τη δημιουργική διάθεσή σου.

Νιώθεις περισσότερο περήφανος ως Έλληνας ή ως Καλιφορνέζος;

Γεννήθηκα στην Ελλάδα, όπου έζησα περίπου τη μισή μου ζωή, και είμαι περήφανος που είμαι Έλληνας. Μεγάλωσα στα Εξάρχεια, και μάλιστα έμαθα με συγκίνηση ότι ξανάνοιξε το Φλοράλ και ανακαίνισα το πατρικό μου, για να μένουν οι κόρες μου. Μετά τόσα χρόνια στην Αμερική, είμαι και ληξιαρχικώς Αμερικανός πολίτης, αλλά πριν από τον Ομπάμα δεν μπορούσα να πω ότι ήμουν υπερήφανος και ως Αμερικανός. Ομως, ένιωθα πάντα υπερήφανος που είμαι Καλιφορνέζος.

Τέτοια αγάπη για την Καλιφόρνια;

Ναι, αφάνταστη! Αν ήταν ανεξάρτητο κράτος, θα μιλούσαμε για την 5η μεγαλύτερη βιομηχανική και οικονομική δύναμη στον κόσμο, στους τομείς τεχνολογίας, πληροφορικής, σε επίπεδο ψυχαγωγίας λόγω Χόλιγουντ, όπως φυσικά και ανώτατης εκπαίδευσης! Από τα είκοσι καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου, τα έξι είναι στην Καλιφόρνια - μια περιοχή τριπλάσια σε έκταση και πληθυσμό από την Ελλάδα, με καταπληκτική δυναμική πρωτοπορίας και ανάπτυξης.

Η Καλιφόρνια είναι βήματα μπροστά, γι' αυτό και η κρίση έχει έντονες επιπτώσεις εδώ. Αν υποθέσουμε πως διάφορες οικονομίες του κόσμου εκτελούν «ασκήσεις συγχρονισμένης κολύμβησης» και έχουν «φουντάρει» όλες μαζί, η

Καλιφόρνια το έπαθε λίγο νωρίτερα, αλλά θα αναλάβει και νωρίτερα από τους υπόλοιπους να οδηγήσει θριαμβευτικά την Αμερική έξω από την κρίση. Η Καλιφόρνια, με το θαυμαστό χαρακτηριστικό του δυναμισμού και της πρωτοπορίας της και παρόλες τις δοκιμασίες της -που δεν ήταν λίγες, π.χ. οι σεισμοί ή η ξηρασία-, νομίζω ότι είναι ένα μοναδικό μέρος στον κόσμο! Όπως έγραφε ο Ρίτσος, «τη Ρωμοσύνη μην την κλαις», έτσι και την Καλιφόρνια, παρά την κρίση, μην την κλαις!

Πηγή: Περιοδικό **K**